

Η Δεξιά πέραν της ΝΔ: ANEΛ και Χρυσή Αυγή

Βασιλική Γεωργιάδου **Λαμπρινή Ρόρη**

Στην οικογένεια της ευρωπαϊκής Ακρας Δεξιάς διακρίνονται δύο τάσεις: η εθνικο-λαϊκιστική και η εξτρεμιστική. Παρότι στην Ελλάδα κατά τη Μεταπολίτευση η ακροδεξιά σκηνή υπήρξε περιθωριακή, από τη δεκαετία του 2000, ιδίως μέσα στην κρίση, οι δύο τάσεις της Ακρας Δεξιάς κατέκτησαν έδαφος στο κομματικό σύστημα. Η άνοδος της εξτρεμιστικής-φιλοναζιστικής

ρεπερτόριο της εθνικο-λαϊκιστικής Ακροδεξιάς: εθνικισμός και συνωμοσιολογικός νεολαϊκισμός, ξενοφοβία, αντιφιλελευθερισμός και απουσιαστικοποίηση του Ολοκαυτώματος ανιχνεύονται αφειδώλευτα στα επίσημα κείμενα, τον δημόσιο και κοινοβουλευτικό λόγο των ANEΛ. «Μας κυβερνούν οι πολιτικοί φίλοι της κυρίας Μέρκελ», ενώ «στη Θράκη ΠαΣοΚ, ΝΔ και ΣΥΡΙΖΑ έχουν υποψηφίους που τους υποδεικνύει το τουρκικό προξενείο», έχει πει ο επικεφαλής των ANEΛ, με στελέχη του κόμματος να καταγγέλλουν (ακόμη και από το βήμα της Βουλής) τους «λαθρομετανάστες» για «ψευδείς αναφορές προς τις Αρχές» και για δήθεν ρατσισμό εναντίον τους, την Αριστερά «για πλειοδοσία σε δικαιωματισμό» και τη Βουλή για ενασχόληση με «κατασκευασμένα παρελκόμενα», όπως είναι το σύμφωνο συμβίωσης των ομόφυλων ζευγαριών, σε μια συγκυρία στην οποία κατά τους ANEΛ συντελείται ένα «οικονομικό» και «κοινωνικό Ολοκαύτωμα».

Πηγαίνοντας στα εκλογικά, η διεύρυνση της απήχησης της Ακροδεξιάς δεν κατανέμεται ομοιόμορφα στην επικράτεια. Συγκεκριμένα, οι ANEΛ εμφανίζονται μετέωροι, χωρίς χωρική εδραίωση σε εκλογικές περιφέρειες, ενώ αντιθέτως η ΧΑ παρουσιάζει τάσεις σταθεροποίησης της επιρροής της στα

της δημοσιονομικής πειθαρχίας, δεν φαίνεται να μπορούν να επηρεάσουν βαθύτερα κάποια άλλη κατηγορία εκλογέων.

Δεν είναι όμως μόνο από την άποψη της κοινωνικής δημογραφίας αδιαφοροποίητη η επιρροή των ANEΛ στο εκλογικό σώμα. Από τα υπάρχοντα δεδομένα (κοινό exit poll εκλογών 2015) τεκμαίρεται ότι η ψήφισή τους συνδέεται περισσότερο με μια γενικότερη διάθεση πολιτικής αποδοκιμασίας που υπάρχει στο εκλογικό σώμα παρά με άμεση εκδήλωση συμπάθειας προς τους ANEΛ. Αντίθετα, οι εκλογείς της ΧΑ δεν περιορίζονται σε εκείνους που εκφράζουν με την ψήφο τους αποδοκιμασία, αλλά ένα σημαντικό κομμάτι τους (σχεδόν 40% των ψηφοφόρων της) δείχνει με την ψήφο του την υποστήριξή του προς το συγκεκριμένο κόμμα.

Η συμμετοχή των ANEΛ στην κυβέρνηση συνιστά ένα novum. Η εναντίωση στο Μνημόνιο, όπως και ο αντιγερμανισμός και γενικότερα ο λαϊκιστικός λόγος δημιουργούν έναν κοινό παρονομαστή για τα δύο κυβερνώντα κόμματα, όμως ο κυβερνητικός εταίρος του ΣΥΡΙΖΑ διαθέτει μια δική του εθνικο-λαϊκιστική ατζέντα που δεν αναιρείται –παρότι καμουφλάρεται – από το ισχύον αντιμνημονιακό αφήγημα. Το τελευταίο οι ANEΛ θα επιχειρήσουν

Τα «κάστρα» της Χρυσής Αυγής

(Λόγος της τοπικής απήχησης σε σχέση με το πανελλαδικό ποσοστό)

Εκλογικές περιφέρειες	Ιούνιος 2012 Βουλευτικές εκλογές	2014 Ευρωεκλογές	2015 Βουλευτικές εκλογές	Κάστρα εθνικής παράταξης: «ιστορικές δεξιμένες»
Λακωνία	1,6	1,6	1,7	Κάστρα ΛΑΟΣ: «συγκαιρινές δεξιμένες»
Κορινθία	1,4	1,2	1,2	
Μεσσηνία	1,1	1,1	1,1	
Ηλεία	1,1	1,1	1,0	
Αργολίδα	1,1	1,2	1,2	
Καστοριά	1,1	1,3	1,2	
Α' Αθηνών	1,1	1,1	1,1	
Β' Πειραιώς	1,3	1,2	1,2	
Α' Πειραιώς	1,2	1,1	1,2	
Αττική	1,4	1,3	1,3	
Β' Θεσσαλονίκης	1,1	1,3	1,3	
Ημαθία	1,2	1,3	1,2	
Κιλκίς	1,1	1,4	1,4	
Πέλλα	1,1	1,4	1,4	

Χρυσής Αυγής (ΧΑ) στην πολιτική σκηνή έστρεψε (δικαιολογημένα) πάνω της το ενδιαφέρον της έρευνας προκειμένου να διακριθθούν τα χαρακτηριστικά μιας παραστρωτικής μιλίτιας, οι λόγοι και το υπόβαθρο της απήχησης της στους εκλογείς. Για τους Ανεξάρτητους Έλληνες (ANEΛ) τα πράγματα ήταν διαφορετικά: ένα κόμμα με χαρακτηριστικά «κομήτη» (flash party) και επικαιρικό αντιμνημονιακό υπόβαθρο δείχνει να αποτελεί μια πιο παροδική συνιστώσα στο κομματικό σύστημα. Βέβαια, η μικρή ανάκαμψη των ANEΛ στις πρόσφατες εκλογές, κυρίως η συμμετοχή τους σε μια κυβέρνηση συνεργασίας με ένα κόμμα της ριζοσπαστικής Αριστεράς, εξάπτει το ενδιαφέρον για μια ενδελεχέστερη ανάλυση του προφίλ και της εκλογικής τους επιρροής.

Λαμβάνοντας κατ' αρχάς υπόψη τον λόγο των ANEΛ, διαπιστώνεται ότι κάτω από το επαναλαμβανόμενο μοτίβο της καταγγελίας των μνημονίων επικαιροποιείται όλο το

κάστρα της. Παρότι η εκλογική της δύναμη περιορίστηκε αισθητά σε σχέση με τις τελευταίες ευρωεκλογές, αν και σαφώς λιγότερο σε σχέση με τις προηγούμενες βουλευτικές εκλογές, η οργάνωση παρέμεινε ισχυρή τόσο στα «ιστορικά κάστρα» της φιλοχουντικής και φιλομοναρχικής Ακροδεξιάς της πρώτης περιόδου της Μεταπολίτευσης (εκεί που υπήρξε ισχυρή η Εθνική Παράταξη) όσο και στα κάστρα του εθνικο-λαϊκισμού της ύστερης Μεταπολίτευσης (όπου ήταν ενισχυμένος ο ΛΑΟΣ) (βλέπε γράφημα).

Οι ANEΛ, διαφορετικά από τη ΧΑ, στερούνται της δυνατότητας άσκησης επιρροής σε επί μέρους κατηγορίες ψηφοφόρων. Συγκεκριμένα, η ΧΑ είναι ισχυρή στους άνδρες, στους νεότερης ηλικίας εκλογείς και στο ενεργό εργατικό δυναμικό εν γένει, ενώ οι ANEΛ, με εξαίρεση την εντονότερη διεύρυσή τους στους μισθωτούς του δημοσίου τομέα και στους συνταξιούχους που έχουν υποστεί τις συνέπειες

να το συντηρήσουν όσο γίνεται περισσότερο, καθώς χωρίς αυτό η εκλογική τους επιβίωση δείχνει εύθραυστη. Μη διαθέτοντας κάστρα εκλογικής επιρροής, αλλά και χωρίς ιδιαίτερη διεύρυνση παρά μόνο σε εναντιωματικά σκεπτόμενους ψηφοφόρους, οι προοπτικές επιβίωσης των ANEΛ στην κομματική αρένα διαγράφονται αρνητικές. Αυτή εξάλλου είναι η αναμενόμενη προοπτική των κομμάτων με χαρακτηριστικά «κομήτη», ιδίως όταν έχουν εμπλακεί στη διακυβέρνηση. Βέβαια, πιθανές εξελίξεις στη ΧΑ εν όψει της επικείμενης δίκης, καθώς και μεταβολές στην ηγεσία της ΝΔ μπορεί να επηρεάσουν τις μετακινήσεις ψηφοφόρων προς ή και από τους ANEΛ, με ό,τι κάτι τέτοιο μπορεί να συνεπάγεται. Αυτό όμως μένει να το δούμε.

Η κυρία Βασιλική Γεωργιάδου είναι αναπληρώτρια καθηγήτρια του Παντείου Πανεπιστημίου

Η κυρία Λαμπρινή Ρόρη είναι διδάκτωρ Πολιτικής Επιστήμης στο Πανεπιστήμιο της Σορβόνης.